

A gyakornoki munka mint pályakezdés

Napjainkban a voluntórság fontos lehetőség olyan fiatalok számára, akik mielőbb szakmai tapasztalatokra szeretnének szert tenni, de még nincs állásuk. A voluntőrök, akik gyakornokként önként és fizetés nélkül dolgoznak, nemcsak karitatív munkát végeznek. Vannak közöttük olyanok, akik fizikai munkát végeznek, mások irodákban vagy különböző szervezetekben dolgoznak, üzleti terveket, számítógépes programokat készítenek.

Belépő a munkahelyre

Sok voluntőr kezében a magánszervezeteknél vagy közintézményeknél végzett önálló tevékenység fontos ütőkártya lehet: felfigyelhetnek rájuk, a későbbiekben alkalmazzák őket. Mások számára, akik már hosszabb ideje nem tudnak elhelyezkedni, a filantróp tevékenység segít abban, hogy visszanyerjék belső egyensúlyukat, új szakmai képességeket sajátítsanak el. Egyike ez az olcsóbb képzési módszereknek.

– Szerintünk annak az egyetemi hallgatónak, aki társadalmi munkára vállalkozik, megvan az esélye arra, hogy a jövőben jobb munkát kapjon. Mi nem vonjuk el az embereket az üzleti vállalkozásoktól. Éppen ellenkezőleg: fontosnak tartjuk megmutatni, hogy a vállalkozónak társadalmi felelősséggel kell rendelkeznie – mondja Ewa Konczal, a több mint 40 nonprofit szervezet képviselőjét tömörítő Ashoka egyik munkatársa. Tavasszal az Ashoka már másodszor szervezi meg a Társadalmi Újítók Akadémiáját. – Szeretnénk konkurenciát teremteni a nagy cégek által szervezett nyári szakmai gyakorlatok számára. Az a 30 hallgató, akit az Akadémiára felvesznek, először műhelymunkát végez, majd 4–6 hetes gyakorlatot. E gyakorlat idején saját üzleti terveket készítenek.

– A legjobb iskola sem pótolhatja a tapasztalatokat – állítja Dariusz Duma, a Chiltern tanácsadó és oktató cég vezetője. – Nem árt ezért, ha életrajzunkban megtalálható a voluntóri epizód. A munkaadónak amúgy is gondoskodnia kell a fiatal, gyakorlattal még nem rendelkező dolgozó átképzéséről. Ha azt látja, hogy az illető már végzett valamit önállóan, könnyebben elhiszi, hogy ez a továbbképzés jó beruházás lesz, gyorsabban hoz eredményt.

A munkaadók egyébként félnek a passzív dolgozóktól. Nem egy fiatal diplomás, aki tekintélyes egyetemen kitüntetéssel végzett, úgy gondolja, elegendő, ha felveszik őt egy vállalathoz, jár neki a jó fizetés, a jó feltételek.

Mint Przemyslaw Pohrybieniuk, a Pricewaterhouse-Coopers marketing-kommunikációs osztályának vezetője elmondja, ők a munkaerő-toborzásnál nagy súlyt helyeznek a jelentkezők aktivitására.

Az aktív társadalmi tevékenység az aktív hozzáállás jele, és segít kifejleszteni bizonyos tulajdonságokat és képességeket: pl. a közös munkavégzés képességét, a vezetői képességeket, a projektek irányításának képességét.

Jacek Mecina, a Magánmunkaadók Lengyel Konföderációjának szakértője szerint a voluntorként végzett munka a társadalmi aktivitás fontos része, amelynek jelentősége az utóbbi időben állandóan növekszik számos országban, így Lengyelországban is. Ezek az önkéntesek az adott ügynek áldozzák energiájukat, idejüket és képességeiket – általában térítésmentesen. Legfontosabb indítékuk, hogy valami jót és hasznosat tegyenek a helyi közösség érdekében. Nagy szükség lenne ugyanakkor a társadalmi aktivitás e formájának jogi szabályozására. 1996 óta ismerik Lengyelországban az egyetemet frissen végzett fiatalok szakmai aktivizálásának e cél érdekében állított formáját. A még el nem helyezkedett fiatalok a szociális szférában és az önkormányzatok intézményeinél dolgoznak. Ezt a munkát a Munkaalapból finanszírozzák – a közmunkákhoz hasonló elvek alapján. Az önkéntes munka egyelőre nem túl népszerű a fiatalok körében, finanszírozási módját tekintve pedig meglehetősen drága eszköz. Ennél jóval elterjedtebb forma a munkaadónál végett gyakorlat. A fiatalnak itt lehetősége van arra, hogy gyakorlatban szerezzon szakmai ismereteket. Az iskolákban általában az elméleti oktatást állítják előtérbe, ezért a jelenlegi oktatási rendszer nem felel meg a munkaerőpiac vagy a gazdaság igényeinek. A voluntorként végzett munka népszerűsítése és e tevékenység jogi szabályozása igen fontos kérdés; ezt a kezdeményezést támogatni kell. Helyes az az elgondolás is, hogy mindazon fiatalok, akiknek az aktivitás más formájára nincs lehetőségük, önkéntesként dolgozzanak (annál is inkább, mivel a felmérések mutatják – egy részük számíthat családjuk támogatására). Ugyanakkor a voluntorként végzett munkát a társadalmi, nem pedig a szakmai aktivizálás formájának kell tekinteni. A frissen végzett fiatalok jól megtervezett szakmai aktivitására megfelelően kiválasztott munkaadónál szakmai gyakorlat keretében kell teret adni, hogy a végzett fiatal hasznosíthassa a tanulmányai során nyert szakmai ismereteket.

A voluntőr számára nincs rossz munkahely

Lengyelországban a társadalmi szervezetek száma ma mintegy 50 ezer. A Társadalmi Kezdeményezések Fórumának képviselője, Jakub Wygnanski szerint e szervezetek mintegy 60%-ának egyáltalán nincsenek állományba vett

dolgozói. Számítások szerint Lengyelországban ma mintegy 2 millióan végeznek rendszeresen önkéntes munkát.

– Az olyan fiatalok, akik szeretnék, hogy az önkéntesként végzett munka vagy gyakorlat gazdagítsa életrajzukat, hibát követnek el, amikor nagy szervezeteknél jelentkeznek – mondja Ewa Konczal. – Jobban tennék, ha helyi karitatív szervezetet keresnének fel.

Az önkéntes munkáról egyre gyakrabban tájékozódhatnak az egyetemi hallgatók és a végzett fiatalok magukon az egyetemeken: diákszervezetekben, ún. karrierirodákban. Egyébként ott is dolgoznak önkéntesek. A Varsói Tudományegyetem végzős hallgatói szakmai promóciójával foglalkozó irodában két egyetemi hallgató is végez önkéntes munkát. Egyikük negyedéves joghallgató. Feladata, hogy megkeresse azokat a nemzetközi kétoldalú szerződéseket, amelyek alapján egyetemi hallgatók külföldre utazhatnak szakmai gyakorlatra. A másik – közgazdász – hallgató marketinggel, jelentések írásával foglalkozik. Az önkéntesek számára az iroda a munkalehetőségeket az Önkéntes Munka Diákközpontjától, társadalmi szervezetektől vagy közigazgatási intézményektől kapja. – Akik nálunk jelentkeznek, azoknak elmondjuk, hogy ez a munka sokkal jobb, mint ha „lyuk van a szakmai életrajzukban” – mondja az iroda képviselője.

Hasonlóan gondolkozik a toruni Kopernikusz Tudományegyetemen Alina Gorywoda. Szerinte az önkéntes munka különösen azok számára nyújt munkalehetőséget, akik nem tudnak elhelyezkedni tanult szakmájukban. – Remek lehetőség ez új szaka megtanulására.

– Nincs rossz munkahely az önkéntes számára – állítja Dariusz Pietrowski (Varsói Önkéntes Központ). – Különböző munkalehetőségeket kínálunk (az egyszerű fizikai munkától a tolmácsi, jogi, közgazdasági munkán át), és magánszemélyektől is érkezik segélykérés. – Mindig azt mondjuk: tekintsd ezt normális munkának. Próbáld meg, és ha nem boldogulsz, még abba hagyhatod. Nem mindenki képes betegekkel foglalkozni. Vannak, akik jó tárlatvezetők, mások szívesen segítenek a botanikus kertben növényeket ültetni. Fontos, hogy az önkéntes munka jellege az illető személy elvárásaitól és képességeitől függjön.

Mit terveznek az illetékesek?

A lengyel kormány éppen most készíti elő a közhasznú tevékenységről és az önkéntes munkáról szóló törvényt.

– Nem tervezzük, hogy magánintézményeknél önkéntesek munkát végezzenek – mondja Dagmir Dlugosz, a munkaügyi miniszter kabinetfőnöke, aki a társadalmi szervezetekkel való együttműködésért felelős. – Az önkéntes munka színhelye az a terület, ahol közhasznú munka folyik. A tárca így szeretné különválasztani a szakmai gyakorlatot és az önkéntes munkát, mivel a kettő közötti különbség kezd elmosódni. Az önkéntes munka elterjedése a

munkanélküliség következményei elleni harc egyik eszköze lehet, hiszen nem a teljes foglalkoztatást kívánjuk ezzel elérni ugyan, de gátat kívánunk emelni a társadalmi passzivitás elé – magyarázza Dagmir Dlugosz. – Ez a megoldás egyben a társadalmi passzivitás ellenszere is. Lehetőség a társadalmi kapcsolatok fenntartására. Együttműködésre, önmagunk bemutatására, új képességekre tanít, végeredményben erősíti az emberek pozícióját a munkaerőpiacon.

Önkéntes munka lengyeleknek Németországban

Lengyelországban szerveznek lengyel fiatalok számára külföldön végezhető önkéntes munkát, ugyanakkor az internet is kínál ilyen lehetőségeket. Hiszen segíteni tulajdonképpen mindenütt lehet. A lengyel fiatalok számára azonban egyszerűbb megoldás, ha közeli országba utaznak ki. A legtöbb munkát Németország kínálja, amely mint Lengyelország szomszédja és az Európai Unió tagja, szívesen fogad lengyeleket.

2001-ben egyedül a Schumann Alapítvány segítségével közel 30 lengyel fiatal utazott Németországba. – A felkészüléssel együtt önkéntesi tevékenységgem több mint egy évig tartott – mondja a bydgoszczi Monika Mrówczyńska. – A német valósággal való találkozásra lengyelekkel, oroszokkal, belgákkal együtt készültem fel egy háromhetes tanfolyamon, ahol németül tanultunk, ismerkedtünk a német kultúrával, mindenekelőtt pedig először léptünk közvetlen érintkezésbe különböző országok fiataljaival. Később az Európai Keresztények Kezdeményezése elnevezésű szervezet önkéntes munkát koordináló irodájában dolgoztam. Én magam nem vagyok hívő, de erről senki nem is kérdezett.

A Robert Schumann lengyel alapítvány csereprogramjában (Önkéntes munka – hídépítés Európában) 18–25 éves fiatalok vehetnek részt. Azért utaznak Németországba, hogy tanítsák a fiatalokat, öregek otthonaiban dolgozzanak, csökkent munkaképességű, rokkant személyekkel foglalkozzanak. A német nyelv ismerete nem kötelező.

Az Egy Világ Egyesület a múlt évben több mint 300 fiatalot küldött külföldre önkéntes munkára. Ez a szervezet hosszú lejáratú (3 hónapnál hosszabb időre szóló) projekteket valósít meg, emellett rövid lejáratú (2–3 hetes) ún. workcampeket szervez. A projektek témája egyebek között a környezetvédelem, idős emberek gondozása, gyermekgondozás. Az Egy Világ Egyesület Európa csaknem valamennyi országába szervez utazásokat, emellett az úti célok között szerepel Mexikó, Kenya és Japán is. A jelentkezők száma a duplája a helyeknek, ezért az egyesület ma már nem reklámozza magát. A kiutazások között túlsúlyban vannak a konkrét projekthez kapcsolódó 2–3 hetes utak. – A múlt év nyarán két héten át szardíniai parasztnak segítettünk a gazdaságban – mondja a wroclawi Daniel Buszta. – Remek munka és remek nemzetközi társaság.

Lengyelországban önkéntes munkát végeznek diplomás fiatalok és alapfokú iskolai végzettséggel rendelkező fiatalok is. Ez utóbbiak azért utaznak külföldre, hogy a másoknak nyújtott segítséggel maguknak segítsenek. Az ő szervezetük az Európai Önkéntes Munka. Az Egy Világ Egyesületnél inkább azok jelentkeznek, akik már rendelkeznek tapasztalatokkal.

Segíteni akarnak

Önkéntes munkára igen eltérő tapasztalatokkal, elkötelezettséggel és képességekkel rendelkező fiatalok jelentkeznek. A külföldi utak mindig költséggel járnak a szervezők, gyakran a kiutazók számára is, ezért itt jobban meg kell szűrni a jelentkezőket, mint hazai önkéntes munka esetén.

– A missziónál dolgozó embernek hasznos munkát kell végeznie. Az egyház által támogatott missziós utak bizonyos motivációt és felkészülést követelnek. Nyelvtanulást, az adott kultúra megismerését, az eltérő civilizációra való felkészülést. Mindez annyit jelent, hogy ilyen utakra csak olyanok alkalmasak, akikben igen erős a másoknak nyújtandó segítség vágya, és rendelkeznek megfelelő készségekkel – hangsúlyozza Andrzej Halemba tisztelendő, a Lengyel Püspöki Kar Missziós Bizottságának a titkára. – Jelenleg 37 lengyel világi önkéntes dolgozik a világ különböző pontjain Pápua Új-Guineától Guatemaláig. Ez az önkéntes munka egyes esetekben évekig is eltart, ezért különleges feladatról van szó. Küldünk lengyel fiatalokat több hónapos utakra is.

A voluntőrök olyan nagy társadalmi erőt képviselnek, amely olcsóbban és gyakran jobban működik, mint az állami intézmények. Az Egyesült Államokban e munkának a nemzetgazdaság számára mérhető pénzügyi értéke van. Az ENSZ külföldre inkább szakembereket, szakértőket küld. A United Nations Development Programm részeként működő Egyesült Nemzetek Önkéntesei nevű szervezet Lengyelországból évente 10–20 önkéntes szakértőt küld külföldre. Olyan fiatalokról van szó, akik már betöltötték 25. életévüket, felsőfokú iskolai végzettséggel, legalább 5 év szakmai tapasztalattal rendelkeznek, és két idegen nyelvet ismernek. Egyesek szerint ők alkotják az önkéntesek elitjét.

Az önkéntesként szerzett tapasztalatok értéke

Sok fiatal számít arra, hogy elhelyezkedésében előnyös lesz a korábbi önkéntes munka.

– Szerintem a munkaadóknak több figyelmet kellene fordítaniuk arra, ha valaki önkéntes munkában vett részt. Erre szolgál a szakmai életrajz „hobby” rovata is. Ebből megtudni, kinek milyen az érdeklődési köre. Aki szeret segíteni másoknak, annak meg kell tanulnia az önszervezést és a változó feltételekhez való alkalmazkodást, márpedig ez a képesség a munkaadó számára

hasznos lehet – mondja Izabela Idzik, a poznani Mickiewicz Tudományegyetem etnológiai és civilizációs antropológia szakos hallgatója, aki eddig már háromszor is járt önkéntesként Németországban. Az önkéntes munkát azonban nem mindenki értékeli. A jelenleg munkanélküli Monika Mrówczyńska szerint – a munkaadók nem nagyon tudják, hová is sorolják az önkéntes munkát, ha ilyesmiről olvasnak az életrajzban. Úgy látszik, számukra ez nem mond semmit. Mégis azt kell mondanom, hogy külföldi utam fantasztikus volt, ha tehetném, még egyszer elutaznék önkéntesként. A munka mellett sok örömben volt részem. Azóta foglalkozom szülővárosom fiataljaival. Járok a gimnáziumokba, elmesélem, milyen is volt ez a munka, és ösztönzőm a fiatalokat, ők is jelentkezzenek.

Jogi helyzet

A jövőben a lengyel hatóságok változtatni akarnak az önkéntes munkára vonatkozó meglehetősen homályos jogszabályokon. Az önkéntesek jogi helyzete áttekinthetőbb lesz. Az önkéntesek munkáját igénybe vevő intézmények például gondoskodhatnak az önkénteseik társadalombiztosításáról. Ugyanakkor az önkéntesekre fordított kiadásukat figyelembe vehetik tevékenységük költségeiben.

Az önkéntes munka jogi feltételeinek fejlesztésére kínál lehetőséget a közhasznú és önkéntesi munkáról szóló törvénytervezet, melyet most vitat meg a lengyel kormány.

A köztudatban a kormánytól független szervezet és a jótékony szervezet egy és ugyanaz. Ez nem teljesen így van. A kormánytól független társadalmi szervezetek között találunk független kutatóintézeteket, tudományos intézeteket, szakmai önkormányzatokat. Az önkéntes munkát végzők ezekben az intézményekben több hetet vagy hónapot töltenek el munkával. Az ilyen esetekben a joghézagok igen nagyok. A munkajog nem veszi figyelembe az önkéntes jótékonyági munkát végzőket. Ezért az önkénteseket igénybe vevő szervezetek a polgári törvénykönyv megbízásos szerződéséről szóló rendelkezéseit alkalmazzák azzal, hogy az önkéntes munkát végző személy lemond a díjazásról. Ugyanakkor tisztázatlan, hogyan fizessen a szervezet a voluntőrök képzéséért, hogyan fedezze útiköltségeiket. Az önkéntesként végzett munka nem számít be a munkaviszonyba. Vannak problémák a biztosítással is, ugyanakkor a polgári törvénykönyv értelmében a megbízott személy és az őt foglalkoztató szervezet is felelős a harmadik személynek okozott károkért.

Ma még sem a voluntőr, sem az az intézmény, melyben dolgozik, nem veheti igénybe a társadalom- és egészségbiztosítási rendszert. A voluntőr után az intézmény nem fizethet tb-járulékot, az illetőnek nincs beteg- vagy balesetbiztosítása. Ha a voluntőr igénybe kívánja venni az egészségügyi szolgáltatásokat, magának kell kifizetnie a járulékot.

Az új törvénytervezet különböző kötelességeket ír elő a társadalmi (non-profit) szervezetek és a közigazgatási vagy önkormányzati szervek számára. Ami a közigazgatás számára kötelező, az nonprofit szervezet esetében ajánlott, fakultatív. Az utóbbi szervezetek biztosíthatják a voluntőr számára az orvosi vizsgálatot, elláthatják munkavédelmi felszereléssel, biztosíthatják balesetek ellen, fedezhetik szolgálati utazásai és étkezései költségeit. E juttatásokat a közigazgatási intézmények kötelesek megadni a voluntőrök számára. Az állami intézményeknek kötelességük saját költségükön biztosítani a voluntört, az egyéni intézményeket a törvény erre nem kötelezi.

Volontőrök tapasztalatai

A European Voluntary Service (EVS) programján részt vevő 245 fiatal hazaérkezése után fölmérés keretében válaszolt arra a kérdésre, milyen háttérrel volt ez a út szakmai tervire. Nézzük a válaszokat (%-ban):

- Visszatértem korábbi munkahelyemre 7%
- Olyan munkát találtam, amely összefügg az EVS keretében végzett munkámmal 16%
- Olyan munkát találtam, amely nem kapcsolódik az EVS végzett munkámhoz 17%
- Továbbra is csak alkalmi munkákat végzek (ez a munka nincs összefüggésben az EVS keretében végzett munkámmal) 8%
- Más munkahely után néztem, de még nem találtam állást 10%
- Úgy döntöttem: csak akkor keresek más munkát, ha az kapcsolódik az EVS keretében végzett munkámhoz 3%
- Úgy döntöttem, hogy külföldön próbálok munkát vállalni 13%
- Elutasították kérvényemet, arra hivatkozva, hogy túl kevés tapasztalattal (alacsony képzettséggel) rendelkezem 2%
- Úgy döntöttem, hogy saját vállalkozást indítok 2%
- Nem kerestem munkát 35%

(Hary Judit)

Fandrejewska, A.. To nie dziura w zyciorysie. = Rzeczpospolita, 2002. 13. sz. jan. 16. p. D1.

Zielonski, M. A.: Wyjechac, zeby pomoc, Blizej do standardow. = Rzeczpospolita, 13. sz. 2002. jan. 16. p. D1.

A Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár Műszaki–
Gazdasági Információ sorozatában jelenik meg a

VÁLLALATI SZERVEZÉS, KONTROLLING

című kiadvány.

A vezető külföldi szaklapokból válogatott cikkek tömörített fordításai az alábbi témakörökkel foglalkoznak:

1. Vállalati menedzsment	5. A vállalati szervezés egyes területei
2. Szervezeti felépítés, szervezési módszerek	5.1 Vállalati marketing
3. Információs rendszerek, ügyvitel és gépésítése	5.2 Humán erőforrás-menedzsment
4. Vállalati politika, vállalati tervezés	5.3 Kutatás és fejlesztés
	5.4 Termelés és raktározás
	5.5 Munkaszervezés, ergonómia
	5.6 Vállalati pénzügyek és fejlesztés
	6. Vállalati ellenőrzés, kontrolling

A folyóirat havonta jelenik meg, éves előfizetési díja:

nyomtatott: 18 000,- Ft + ÁFA

CD: 16 200,- Ft + ÁFA

nyomtatott + CD: 26 000,- Ft + ÁFA

Bővebb információ, megrendelés:

BME-OMIKK Műszaki-Gazdasági Kiadványok Osztálya

1011 Budapest, Gyorskocsi u.5-7.

Tel.: 457-5322 Tel./Fax: 457-5323 E-mail: mgksz@info.omikk.bme.hu

---

MEGRENDELÉS

Megrendeljük az OMIKK kiadásában megjelenő Műszaki-Gazdasági Információ

Vállalati szervezés, kontrolling című kiadványt.

Megrendelt pld. szám: .....

Megrendelő neve: ..... Tel./fax: .....

Címe: .....

A megrendelő pénzforgalmi jelzőszáma: .....

A megrendelés száma: ..... Ügyintézője: .....

Kelt: .....

(cégszerű aláírás, bélyegző)

Szállítási feltételek: legkésőbb a tárgyhót követő hó vége

